

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 11 lipca 2024 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

Prezes SN Joanna Lemańska (przewodniczący)

SSN Paweł Czubik (sprawozdawca)

SSN Grzegorz Pastuszko

w sprawie z odwołań C. S. i D. T.

od uchwały Krajowej Rady Sądownictwa Nr [...] /2024 z dnia 29 lutego 2024 r.
w przedmiocie przedstawienia wniosku o powołanie do pełnienia urzędu
na stanowisku sędziego sądu rejonowego w Sądzie Rejonowym w Stalowej Woli,
ogłoszonym w Monitorze Polskim z 2023 r., poz. 525,
z udziałem S. R.

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw
Publicznych w dniu 11 lipca 2024 r.,

1. odrzuca odwołanie C. S.;

2. oddala odwołanie D. T..

Paweł Czubik Joanna Lemańska Grzegorz Pastuszko

UZASADNIENIE

Uchwałą z 29 lutego 2024 r., nr [...] /2024, działając na podstawie art. 3 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 12 maja 2011 r. o Krajowej Radzie Sądownictwa (t.j. Dz.U. 2021, poz. 269 ze zm.; dalej: „ustawa o KRS”), Krajowa Rada Sądownictwa (dalej także: „Rada” lub „KRS”) postanowiła:

1. przedstawić Prezydentowi RP wniosek o powołanie S. R. do pełnienia urzędu na stanowisku sędziego sądu rejonowego w Sądzie Rejonowym w Stalowej Woli;

2. nie przedstawić Prezydentowi RP wniosku o powołanie L. M., P. R., C. S., A. T., D. T. ani M. W. do pełnienia urzędu na stanowisku sędziego sądu rejonowego w Sądzie Rejonowym w Stalowej Woli.

W uzasadnieniu ww. uchwały wskazano, że na jedno wolne stanowisko sędziego sądu rejonowego w Sądzie Rejonowym w Stalowej Woli, ogłoszone w Monitorze Polskim z 2023 r. pod poz. 525, zgłosili się m.in.:

- S. R. - adwokat Izby Adwokackiej w [...].;
- C. S. - starszy asystent sędziego w Sądzie Okręgowym w T.;
- D. T. - starszy asystent sędziego w Sądzie Rejonowym w P..

W celu przygotowania sprawy do rozpatrzenia na posiedzeniu Rady, Przewodniczący KRS wyznaczył zespół, zawiadomił Ministra Sprawiedliwości o jego powołaniu oraz o sprawach indywidualnych przekazanych zespołowi w celu przygotowania ich do rozpatrzenia na posiedzeniu Rady. Minister Sprawiedliwości nie przedstawił opinii w trybie art. 31 ust. 2b ustawy o KRS.

Zespół członków KRS na posiedzeniu 29 lutego 2024 r. omówił szczegółowo zgłoszone kandydatury oraz, po zapoznaniu się ze zgromadzonymi w sprawie materiałami i ich przeanalizowaniu, odbył naradę i uznał, że materiały są wystarczające do zajęcia stanowiska w sprawie. Podczas głosowania członkowie zespołu oddali na: S. R. - 2 głosy „za”, przy braku głosów „przeciw” i 1 głosie „wstrzymującym się”, C. S. - 2 głosy „za”, przy braku głosów „przeciw” i 1 głosie „wstrzymującym się”, D. T. - 1 głos „za”, przy braku głosów „przeciw” i 2 głosach „wstrzymujących się”.

W wyniku powyższego głosowania zespół przyjął stanowisko o rekomendowaniu KRS *ex aequo*: m.in. S. R. i C. S..

Przedstawiając powyższe, zespół kierował się dyspozycją art. 35 ustawy

o KRS, zgodnie z którym, jeżeli na stanowisko sędziowskie zgłosił się więcej niż jeden kandydat, zespół opracowuje listę rekomendowanych kandydatów, przy ustalaniu kolejności na liście kierując się przede wszystkim oceną ich kwalifikacji, a ponadto uwzględniając doświadczenie zawodowe, w tym doświadczenie w stosowaniu przepisów prawa, dorobek naukowy, opinie przełożonych, rekomendacje, publikacje i inne dokumenty dołączone do karty zgłoszenia, a także opinię kolegium właściwego sądu.

W uzasadnieniu stanowiska zespół wskazał, że rekomendowani kandydaci w najwyższym stopniu spełniają kryteria wyboru, czego dowodzą: wyniki egzaminów zawodowych, opinia środowiska, opinie służbowe, a w szczególności – ocena ich pracy dokonana przez sędziów wizytatorów i przez sędziów, z którymi współpracowali.

Ustaliwszy, że wszyscy kandydaci spełniają wymagania ustawowe, określone w przepisach szczególnych, Rada dokonała ich oceny, kierując się kryteriami wymienionymi w art. 35 ust. 2 ustawy o KRS, w tym: ocenami kwalifikacyjnymi, doświadczeniem zawodowym, opiniami przełożonych, a także poparciem środowiska sędziowskiego.

Po wszechstronnym rozważeniu całokształtu okoliczności sprawy Krajowa Rada Sądownictwa uznała, że Prezydentowi RP zostanie przedstawiony wniosek o powołanie S. R. do pełnienia urzędu na stanowisku sędziego sądu rejonowego w Sądzie Rejonowym w Stalowej Woli.

W dalszej części uchwały (s. 3-10) zaprezentowane zostały sylwetki zawodowe uczestników przedmiotowego postępowania nominacyjnego. Na koniec tej części uzasadnienia uchwały wskazano, że Krajowa Rada Sądownictwa ustaliła, że wszyscy kandydaci posiadają niezbędne kwalifikacje zawodowe, jednakże w niniejszej procedurze konkursowej to S. R. spełnia je w stopniu uzasadniającym przedstawienie jej kandydatury Prezydentowi RP do powołania.

Następnie wskazano m.in., że przy podejmowaniu decyzji Krajowa Rada Sądownictwa kierowała się ocenami kwalifikacji oraz doświadczeniem zawodowym kandydatów. Osoby biorące udział w niniejszej procedurze konkursowej legitymują się zróżnicowanym doświadczeniem zawodowym, także ich praca i kwalifikacje są oceniane na różnych poziomach.

S. R. posiada wieloletnie i różnorodne doświadczenie zawodowe, zdobyte podczas wykonywania zawodu adwokata od października 2015 r. Uzyskała zdecydowanie pozytywne oceny kwalifikacyjne w zakresie spraw cywilnych oraz rodzinnych i nieletnich, natomiast w zakresie spraw karnych sędzia wizytator stwierdził, że spełnia wszystkie formalne kryteria do objęcia stanowiska sędziego sądu rejonowego, ale jest „słabą kandydatką”, bo do oceny przedstawiła tylko 5 spraw karnych, w których jej udział uznał za mało wymagający (ale nie nieprawidłowy). W ocenie Rady, taka konkluzja jest zbyt daleko idąca. Przewaga spraw cywilnych oraz rodzinnych i nieletnich w dotychczasowej praktyce zawodowej nie może dyskwalifikować kandydatki, zwłaszcza, że jej działalność w tym zakresie została oceniona zdecydowanie pozytywnie.

Kontrkandydaci, którzy także uzyskali rekomendację zespołu, czyli m.in. C. S., otrzymali pozytywne oceny pracy i kwalifikacji zawodowych i legitymują się wieloletnim doświadczeniem zawodowym w pracy na stanowiskach asystenta sędziego i starszego asystenta sędziego. Wykazują się przy tym zaangażowaniem w proces samodoskonalenia zawodowego, uczestnicząc w licznych szkoleniach i kursach. W ocenie Rady, doświadczenie zawodowe tych kandydatów, jakkolwiek doniosłe, nie pozwala ocenić ich wyżej niż wybranej w tym postępowaniu S. R., która wykonuje samodzielny zawód prawniczy i podejmuje samodzielne czynności.

Pozostali kandydaci, którzy nie uzyskali rekomendacji zespołu, legitymują się odpowiednimi kwalifikacjami zawodowymi i uzyskali pozytywne oceny swojej pracy, ale nie spełniają kryteriów wyboru (ocenianych łącznie) w stopniu wyższym niż S. R..

Rada dokonuje wyboru jako organ kolegialny i w tym wypadku oceniła najwyżej ogólne przygotowanie merytoryczne S.R., uznając, że dotychczasowy przebieg jej ścieżki zawodowej i okres wykonywania zawodu adwokata przemawia za jej wyborem. Zdaniem KRS, wiedza teoretyczna i praktyczna, jaką posiada wybrana kandydatka, w połączeniu z doświadczeniem zdobytym podczas pracy adwokata, dają gwarancję należytego pełnienia przez nią obowiązków sędziego sądu rejonowego.

Powyższe okoliczności zadecydowały o uznaniu S. R. za kandydatkę spełniającą w niniejszej procedurze konkursowej kryteria wyboru w stopniu uzasadniającym przedstawienie Prezydentowi RP do powołania.

Krajowa Rada Sądownictwa zapoznała się z opinią Kolegium Sądu Okręgowego w Tarnobrzegu. Podczas posiedzenia 16 października 2023 r. Kolegium tego Sądu zaopiniowało kandydatów na stanowisko objęte niniejszym konkursem, oddając na: S. R. - 0 głosów „za”, 6 głosów „przeciw”, przy braku głosów „wstrzymujących się”, C. S. - 5 głosów „za”, 1 głos „przeciw”, przy braku głosów „wstrzymujących się”, D. T. - 6 głosów „za”, przy braku głosów „przeciw” oraz „wstrzymujących się”. Wybrana kandydatka nie uzyskała poparcia tego gremium, ale nie było to kryterium rozstrzygające w niniejszym konkursie.

W ocenie KRS, S. R. posiada odpowiednie kwalifikacje merytoryczne oraz wieloletnie i wszechstronne doświadczenie zawodowe, a także stale pogłębianą wiedzę prawniczą, którą umiejętnie wykorzystuje w praktyce zawodowej, dające rękojmię wykonywania obowiązków orzeczniczych na stanowisku sędziego sądu rejonowego na właściwym poziomie.

O przedstawieniu Prezydentowi RP S. R. zdecydował całokształt okoliczności sprawy, a w szczególności wieloletnie doświadczenie zawodowe, zdobyte podczas wykonywania zawodu adwokata, wnioski płynące z pozytywnych ocen jej pracy i kwalifikacji zawodowych, jak również umiejętności predysponujące do pełnienia urzędu sędziego sądu rejonowego.

W głosowaniu na posiedzeniu Krajowej Rady Sądownictwa 29 lutego 2024 r. oddano na:

- S. R. 14 głosów „za”, 4 głosy „przeciw”, przy braku głosów „wstrzymujących się” (oddano ogółem 18 głosów), zatem jej kandydatura uzyskała wymaganą bezwzględną większość głosów,

- C. S. 6 głosów „za”, 5 głosów „przeciw”, przy 9 głosach „wstrzymujących się” (oddano ogółem 20 głosów), zatem jego kandydatura nie uzyskała wymaganej bezwzględnej większości głosów,

- D. T. 3 głosy „za”, 5 głosów „przeciw”, przy 10 głosach „wstrzymujących się” (oddano ogółem 18 głosów), zatem jej kandydatura nie uzyskała wymaganej bezwzględnej większości głosów.

Tym samym Krajowa Rada Sądownictwa podjęła uchwałę, jak wyżej.

Pismem z 18 kwietnia 2024 r. odwołanie od ww. uchwały KRS wniósł C. S., zaskarżając ją w pkt. 1 w całości oraz w pkt. 2 w części, w której Krajowa Rada

Sądownictwa postanowiła nie przedstawiać wniosku o powołanie C. S. do pełnienia urzędu na stanowisku sędziego sądu rejonowego w Sądzie Rejonowym w Stalowej Woli.

Skarżący w swym odwołaniu zawarł określone ściśle zarzuty (s. 2) oraz wniósł o uchylenie zaskarżonej uchwały oraz przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Krajowej Radzie Sądownictwa (s. 2 *in fine*).

Pismem z 30 kwietnia 2024 r. S. R. złożyła odpowiedź na odwołanie C. S., wnosząc o jego odrzucenie w całości. Uczestniczka postępowania wskazała m.in., że „Skarżący nie dochował (...) wymogów konstrukcyjnych odwołania, gdyż wskazany przez niego zakres zaskarżenia (*de facto* uchwała nr ([...]/24 w części) nie odpowiada zakresowi wniosku końcowego. Skarżący nie sprecyzował wobec tego prawidłowo wniosku końcowego odwołania, gdyż nie wskazał, czy uchylenie, o które wnosi, ma dotyczyć całości, czy jedynie części rozstrzygnięcia KRS” (s. 6, pisownia oryginalna).

Do wniosku uczestniczki postępowania o odrzucenie odwołania C. S. odniósł się w swym piśmie z 28 maja 2024 r. Wskazał, że w świetle art. 398⁴ § 1 pkt 3 k.p.c. wystarczające jest zamieszczenie w skardze kasacyjnej samego wniosku o uchylenie albo samego wniosku o uchylenie i zmianę zaskarżonego orzeczenia, z oznaczeniem jednak każdorazowo zakresu żądanego uchylenia albo uchylenia i zmiany. Jednak skarga kasacyjna, której wniosek o uchylenie orzeczenia „w zaskarżonej części” można wyprowadzić w sposób oczywisty z zakresu zaskarżenia uchwały Krajowej Rady Sądownictwa (wyrok sądu II instancji) nie podlega odrzuceniu.

Sprawa została zarejestrowana w Sądzie Najwyższym pod sygn. akt I NKRS 42/24.

Pismem z 23 kwietnia 2024 r. odwołanie od ww. uchwały nr [...]/2024 Krajowej Rady Sądownictwa złożyła D. T., zaskarżając ją w części, a mianowicie co do:

1. punktu 1, w którym Krajowa Rada Sądownictwa przedstawia Prezydentowi RP wniosek o powołanie S. R. do pełnienia urzędu na stanowisku sędziego sądu rejonowego w Sądzie Rejonowym w Stalowej Woli;

2. punktu 2 w zakresie, w jakim nie przedstawia Prezydentowi RP

wniosku o powołanie odwołującej się D. T. do pełnienia urzędu na stanowisku sędziego sądu rejonowego w Sądzie Rejonowym w Stalowej Woli.

Odwołanie zostało oparte na następujących podstawach:

1. naruszenia art. 42 ust. 1 ustawy o KRS – poprzez sporządzenie uzasadnienia uchwały w części dotyczącej kandydatury Odwołującej się i uczestniczki w sposób niekompletny, niewyjaśniający istoty decyzji Rady, a tym samym uniemożliwiający weryfikację prawidłowości podjętego przez Radę rozstrzygnięcia;

2. naruszenia art. 33 ust. 1 ustawy o KRS – poprzez nierozważenie sprawy w sposób wszechstronny, a to przez dokonanie oceny kandydatury Odwołującej się i uczestniczki bez dochowania obowiązku wszechstronnego rozważenia okoliczności sprawy i bez wnikliwego zbadania materiałów sprawy udostępnionych KRS, a przy tym z pominięciem rzetelnej oceny kwalifikacji Odwołującej się i uczestniczki, przy pominięciu przesłanek wynikających z brzmienia art. 35 ust. 2 pkt 1 i 2 tej ustawy;

3. naruszenia art. 35 ust. 2 pkt 1 i 2 ustawy o KRS – poprzez zignorowanie i uznaniowe zastosowanie kryteriów wyboru kandydatów na stanowisko sędziego, mimo że Odwołująca się spełnia przyjęte przez Radę kryteria w stopniu znacznie wyższym niż uczestniczka

- co doprowadziło do rażącego wyjścia przez Radę poza granice dopuszczalnego uznania wytyczone jej przez przepisy prawa:

art. 2, art. 32 ust. 1 i 2 oraz art. 60 Konstytucji RP w zw. z art. 35 ust. 1 i ust. 2 ustawy o KRS poprzez ich niewłaściwe zastosowanie polegające na niedokonaniu oceny kandydatów na podstawie przejrzystych kryteriów awansu, które odpowiadałyby zasadom równego dostępu do służby publicznej, zasadom równego traktowania oraz zasadom demokratycznego państwa prawa urzeczywistniającego zasady sprawiedliwości społecznej.

W oparciu o powyższe zarzuty – rozwinięte w uzasadnieniu wywiedzionego środka zaskarżenia – D. T. wniosła o uchylenie uchwały KRS nr [...] /2024 w zaskarżonej części, tj. w zakresie punktu 1 – w całości oraz w zakresie punktu 2 – w części odnoszącej się do Odwołującej się i przekazanie sprawy w tym zakresie do ponownego rozpoznania Krajowej Radzie Sądownictwa.

Pismem z 16 maja 2024 r. S. R. złożyła odpowiedź na odwołanie D. T., wnosząc o jego odrzucenie w całości. Zdaniem uczestniczki, wniesione odwołanie nie spełnia wymogów przewidzianych dla tego typu środka zaskarżenia, gdyż Skarżąca nie zarzuciła konkretnego naruszenia norm prawnych ujętych zarówno w przepisach proceduralnych, jak i prawa materialnego. Sąd Najwyższy wielokrotnie stwierdzał, że uzasadnienie podstaw powinno być wyodrębnione zarówno redakcyjnie, jak i treściowo wśród pozostałych elementów skargi (s. 6 odpowiedzi na odwołanie).

Sprawa została zarejestrowana w Sądzie Najwyższym pod sygn. akt I NKRS 46/24.

Sąd Najwyższy postanowieniem z 5 czerwca 2024 r., I NKRS 46/24, działając na podstawie art. 44 ust. 2a ustawy o KRS, połączył sprawę o sygn. akt I NKRS 46/24 ze sprawą o sygn. akt I NKRS 42/24 celem łącznego rozpoznania i rozstrzygnięcia pod sygn. akt I NKRS 42/24.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Odwołanie C. S. należało odrzucić, natomiast odwołanie D. T. – oddalić.

Co do odwołania C. S., Sąd Najwyższy wskazuje, że zgodnie z art. 44 ust. 1 zd. 1 ustawy o KRS, uczestnik postępowania może odwołać się do Sądu Najwyższego z powodu sprzeczności uchwały Rady z prawem, o ile przepisy odrębne nie stanowią inaczej.

Stosownie do art. 44 ust. 3 ustawy o KRS, do postępowania przed Sądem Najwyższym stosuje się przepisy Kodeksu postępowania cywilnego o skardze kasacyjnej, z wyłączeniem art. 87¹ k.p.c. Oznacza to, że konstrukcja oraz wymagania odwołania od uchwały KRS czerpią z wzorca skargi kasacyjnej przewidzianej w procedurze cywilnej określonej w art. 398¹ - art. 398²¹ k.p.c. (zob. wyrok Sądu Najwyższego z 9 września 2021 r., I NKRS 24/21).

Na mocy art. 398⁴ § 1 k.p.c. skarga kasacyjna powinna zawierać: (1) oznaczenie orzeczenia, od którego jest wniesiona, ze wskazaniem, czy jest ono zaskarżone w całości czy w części; (2) przytoczenie podstaw kasacyjnych i ich uzasadnienie; (3) wniosek o uchylenie lub uchylenie i zmianę orzeczenia

z oznaczeniem zakresu żądanego uchylenia i zmiany.

Natomiast zgodnie z art. 398⁶ § 2 k.p.c., sąd drugiej instancji odrzuca skargę kasacyjną wniesioną po upływie terminu, skargę niespełniającą wymagań określonych w art. 398⁴ § 1, nieopłaconą oraz skargę, której braków nie usunięto w terminie lub z innych przyczyn niedopuszczalną. Mając na uwadze art. 398⁶ § 3 k.p.c., Sąd Najwyższy odrzuca skargę kasacyjną, która podlegała odrzuceniu przez sąd drugiej instancji, albo zwraca ją temu sądowi w celu usunięcia dostrzeżonych braków.

W judykaturze Sądu Najwyższego nie budzi wątpliwości, że odwołanie od uchwały KRS nie musi zawierać wniosku o przyjęcie do rozpoznania i jego uzasadnienia (zob. wyrok Sądu Najwyższego z 27 maja 2020 r., I NO 63/19). Jednakże pozostałe rygory formalne zastrzeżone dla skargi kasacyjnej znajdują w pełni zastosowanie w przypadku ww. odwołania. Odwołanie powinno zatem spełniać wszystkie wymagania wymienione w art. 398⁴ § 1 k.p.c., a więc oznaczenie uchwały Rady wraz ze wskazaniem, czy jest ona zaskarżona w całości, czy w części, przytoczenie podstaw odwoławczych, odpowiadających podstawom kasacyjnym i ich uzasadnienie, wniosek o uchylenie uchwały z oznaczeniem zakresu żądanego uchylenia i przekazania sprawy do ponownego rozpoznania (zob. wyrok Sądu Najwyższego z 9 września 2021 r., I NKRS 24/21).

Powołany już art. 398⁴ § 1 k.p.c. wskazuje elementy konstrukcyjne skargi kasacyjnej – w przedmiotowej sprawie odwołania, a ich brak nie podlega usunięciu. Rozbieżność między wskazanym w odwołaniu zakresem zaskarżenia uchwały, od której zostało ono wniesione, a żądaniem odwołania *ab initio* wyklucza możliwość merytorycznego rozpoznania wniesionego odwołania przez Sąd Najwyższy. Nie jest bowiem możliwe sprecyzowanie zakresu kontroli odwołania oczekiwanego przez Skarżącego (zob. postanowienia Sądu Najwyższego z: 14 lipca 2023 r., I CSK 3675/22; 25 września 2023 r., I CSK 731/23).

Przenosząc powyższe na grunt niniejszej sprawy wskazać należy, że w swym odwołaniu C. S. zaskarżył uchwałę KRS nr [...] /2024 „w pkt 1 w całości oraz w pkt 2 w części, w której Krajowa Rada Sądownictwa postanowiła nie przedstawiać wniosku o powołanie odwołującego do pełnienia urzędu na stanowisku sędziego sądu rejonowego w Sądzie Rejonowym w Stalowej Woli” (s. 1 *in fine*

odwołania). Jednocześnie Skarżący wniósł o „uchylenie zaskarżonej uchwały oraz przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Krajowej Radzie Sądownictwa” (s. 2 *in fine* odwołania). C. S. nie określił zatem zakresu żadanego uchylenia.

W tym kontekście Sąd Najwyższy zauważył, że zakresu żadanego uchylenia nie można domniemywać, ani też wyinterpretować z ogólnego stwierdzenia „uchylenie zaskarżonej uchwały” (wbrew tezom Skarżącego zawartym w jego piśmie z 28 maja 2024 r.). Stąd przyjąć należy, że niezgodność między zakresem zaskarżenia a wnioskiem odwołania stanowi nieusuwalny brak formalny tego środka zaskarżenia. Czyni to wniesione odwołanie niedopuszczalnym i nie pozwala na jego merytoryczne rozpoznanie.

Mając na uwadze powyższe, Sąd Najwyższy na podstawie art. 398⁶ § 2 i 3 k.p.c. w zw. z art. 44 ust. 3 ustawy o KRS odrzucił odwołanie C. S..

Przechodząc do uzasadnienia rozstrzygnięcia Sądu Najwyższego w zakresie oddalenia odwołania D. T., należy na wstępie wskazać, że Krajowa Rada Sądownictwa jest organem umocowanym przez Konstytucję RP do rozpatrywania i oceny kandydatów do pełnienia urzędu sędziego i to w jej gestii pozostają ustalenia faktyczne oraz ocena dowodów. Również ocena doboru kryteriów oraz znaczenie przywiązywane do poszczególnych kryteriów przy ocenie kandydatów na stanowiska sędziowskie pozostają poza zakresem kompetencji Sądu Najwyższego do kontroli zgodności uchwał Rady z prawem (art. 44 ust. 1 ustawy o KRS).

Sąd Najwyższy rozpoznając odwołania od uchwał Krajowej Rady Sądownictwa bada wyłącznie ich legalność. Poza zakresem jego kognicji pozostaje zasadność rozstrzygnięcia zawartego w uchwale. Sąd Najwyższy nie może zajmować się rozpatrywaniem kwalifikacji kandydatów na sędziego, jak również decydować o tym, który z nich powinien zostać przedstawiony Prezydentowi RP z wnioskiem o powołanie do pełnienia urzędu (wyrok Sądu Najwyższego z 6 października 2016 r., III KRS 24/16). Sąd Najwyższy nie zastępuje Krajowej Rady Sądownictwa w jej ustawowo wyznaczonym zadaniu polegającym na rozpatrzeniu i ocenie kandydatów do pełnienia urzędu sędziego i dlatego nie przeprowadza powtórnego badania kwalifikacji zawodowych i moralnych kandydata do pełnienia urzędu sędziego (wyrok Sądu Najwyższego z 14 lipca 2016 r., III KRS 17/16 i przywołane tam orzecznictwo).

Podobnie Trybunał Konstytucyjny stwierdził, że przedmiotem kognicji Sądu Najwyższego pozostaje wyłącznie formalny aspekt dostępu do służby związany z przestrzeganiem przez Radę zastosowanych kryteriów i procedur postępowania, a nie sama ocena kwalifikacji czy też predyspozycji danej osoby z punktu widzenia kryteriów stosowanych w ramach postępowania przed Radą, gdyż jakakolwiek ingerencja w tę szczególną postać władztwa przynależnego Radzie skutkowałaby naruszeniem art. 179 Konstytucji RP (wyrok TK z 27 maja 2008 r., SK 57/06).

Nie ulega wątpliwości, że Krajowa Rada Sądownictwa, w świetle art. 33 ust. 1 ustawy o KRS, jest obowiązana przed podjęciem uchwały wszechstronnie rozważyć sprawę na podstawie udostępnionej dokumentacji oraz wyjaśnień uczestników postępowania lub innych osób, jeżeli zostały złożone. Nakaz podjęcia uchwały po wszechstronnym rozważeniu sprawy oznacza, że Rada nie może pominąć istotnych dla rozstrzygnięcia sprawy okoliczności wynikających z udostępnionej dokumentacji lub wyjaśnień, czy innych zebranych dowodów, ani dokonać ustaleń sprzecznych z tym materiałem, zaś samo rozstrzygnięcie powinno być wynikiem wszechstronnego rozważenia wszystkich aspektów sprawy w sposób, który nie był dowolny (wyroki Sądu Najwyższego z: 26 kwietnia 2012 r., III KRS 11/12; 22 maja 2012 r., III KRS 14/12; por. wyrok Sądu Najwyższego z 23 czerwca 2021 r., I NKRS 56/21).

Przenosząc powyższe na grunt niniejszej sprawy, wskazać należy, że zarzuty zawarte w odwołaniu D. T. nie okazały się zasadne.

W swym środku zaskarżenia Odwołująca się wielokrotnie przywołuje fragment oceny pracy i kwalifikacji uczestniczki postępowania w zakresie spraw karnych, sporządzonej przez sędziego M. O.. W jego opinii, „S. R. jest słabą kandydatką do sprawowania funkcji sędziego sądu rejonowego w wydziale karnym” (s. 4 uchwały). Ma to stać w sprzeczności z wysokimi kompetencjami Skarżącej, na które uwagę zwrócił sporządzający ocenę jej pracy i kwalifikacji – sędzia T. T..

W ocenie Sądu Najwyższego, niewątpliwie nie jest zadaniem prostym dokonanie porównania wiedzy, umiejętności i doświadczenia zawodowego pomiędzy kandydatami wywodzącymi się z różnych zawodów (środków) prawniczych. Odwołująca się D. T. jest niewątpliwie bardzo cenionym i doświadczonym asystentem sędziego, co jednak nie czyni bezzasadnym stanowiska Rady, że pewną

przewagą S. R. jest wykonywanie przez nią samodzielnego zawodu prawniczego (s. 11 uchwały). Przychylić należy się do stanowiska, że w okolicznościach konkretnej sprawy prowadzenie samodzielnej praktyki adwokackiej (szerzej: wykonywanie samodzielnego zawodu adwokata, notariusza, komornika itd.) może być uznane za zaletę danego kandydata w stosunku do konkurenta, który takiej samodzielności nie wykazuje, a swe zadania – choćby nawet na bardzo wysokim poziomie – realizuje w podporządkowaniu służbowym.

Uczestniczka postępowania została poddana ocenie w trzech kategoriach spraw: karnych, rodzinnych i cywilnych, z czego dwie ostatnie opinie miały dla niej charakter pozytywny. Sąd Najwyższy przychylił się do stanowiska, że jednostkowa opinia nie może przekreślać stosunkowo bogatego doświadczenia zawodowego rekomendowanej kandydatki. Nawet jeśli przedmiotem niniejszego konkursu było stanowisko sędziego sądu rejonowego w wydziale karnym, to nie ma przeszkód by S. R. dalej pogłębiała swoją wiedzę w tej dziedzinie prawa. Ocena kompetencji zawodowych dokonywana przez Radę ma z natury rzeczy charakter ogólny i nie jest tak, że przykładowo adwokat praktykujący głównie w sferze prawa cywilnego czy rodzinnego ma „zamknięte drzwi” do ubiegania się o stanowisko sędziowskie w wydziale karnym. Zasadność tej tezy wzmacnia fakt, że w sądach rejonowych nie są rozstrzygane najtrudniejsze ze spraw karnych (jak choćby zbrodnie), a nad sądami tymi sprawowana jest kontrola instancyjna.

W tym kontekście za zdecydowanie zbyt daleko idące uznać należy twierdzenie D. T., że „uchwała Krajowej Rady Sądownictwa – nie licząca się ze stanowiskiem sędziów sądu, którego dotyczy konkurs – godzi w dobro wymiaru sprawiedliwości. Oczywistym bowiem jest, że S. R., przy jej powołaniu przez Prezydenta RP na stanowisko sędziego Sądu Rejonowego w Stalowej Woli, musiałaby przez Prezesa tego Sądu zostać przydzielona do orzekania w innym pionie orzeczniczym niż ten którego dotyczy konkurs, co wiązałoby się z koniecznością przeniesienia do wydziału karnego innego z sędziów tam orzekających i pozostawieniem przez niego referatu, co niekorzystnie wpływałoby na rozpoznawane sprawy z innego wydziału” (s. 4-5 odwołania). Nie jest rolą Skarżącej „przewidywanie” woli i działań uczestniczki postępowania czy prezesa danego sądu powszechnego. Na tym etapie nie ma żadnych przesłanek by stwierdzić, że S. R. nie

podejście swych obowiązków sędziowskich – w przypadku jej powołania przez Prezydenta RP – w wydziale karnym Sądu Rejonowego w Stalowej Woli.

Jak już wskazano powyżej, Rada dokonuje oceny całościowej, opartej na kilku kryteriach. Jeśli nie naruszy ona granic swobodnego uznania, to nie sposób orzec by złamała prawo, jeśli stwierdzi przykładowo, że w danym konkursie należy przyznać priorytet także innym wyznacznikom dorobku i pozycji zawodowej poszczególnych kandydatów. Kandydatura S. R. uzyskała negatywną opinię Kolegium Sądu Okręgowego w Tarnobrzegu, podczas gdy skarżąca D. T. uzyskała opinię jednoznacznie pozytywną. Opinii środowiska sędziowskiego nie można traktować jako kryterium nieistotnego. Z judykatury Sądu Najwyższego wynika, że poparcie środowiska sędziowskiego stanowi okoliczność, której KRS nie powinna pomijać przy ocenie kandydatów na wolne stanowiska sędziowskie. Przykładowo, w wyroku z 12 czerwca 2019 r., I NO 39/19, Sąd Najwyższy stwierdził, że „wyniki głosowania w kolegium i zgromadzeniu ogólnym sędziów właściwego sądu („poparcie środowiska sędziowskiego”) są (...) istotne z punktu widzenia art. 35 ust. 2 pkt 2 ustawy o KRS, gdyż stanowią jedno z ustawowych kryteriów rzutujących na ocenę predyspozycji kandydatów”. Do podobnych wniosków Sąd Najwyższy dochodził także m.in. w wyrokach z 15 marca 2018 r., III KRS 2/18; z 15 lipca 2015 r., III KRS 32/15, czy z 22 października 2014 r., III KRS 52/14.

Jednocześnie jednak opinia środowiska sędziowskiego nie ma charakteru decydującego i nie może prowadzić automatycznie do rekomendowania kandydata, który uzyskał wyższe poparcie. W grę wchodzi tu ocena całościowa, której dokonuje Krajowa Rada Sądownictwa. W ocenie Sądu Najwyższego, w tym konkretnym konkursie Rada mogła uznać, że S. R. stanowi kandydatkę lepszą od D. T.. Odwołująca się nie dostrzega przy tym pewnych konkretnych „przewag”, jakie można przypisać rekomendowanej uczestniczce (wyższa ocena ze studiów prawniczych, wykonywanie samodzielnej praktyki adwokackiej, lepszy wynik uzyskany na posiedzeniu zespołu KRS).

Uznania nie może znaleźć zarzut naruszenia art. 42 ust. 1 ustawy o KRS poprzez sporządzenie uzasadnienia uchwały w części dotyczącej kandydatury Odwołującej się i uczestniczki w sposób niekompletny, niewyjaśniający istoty decyzji Rady, a tym samym uniemożliwiający weryfikację prawidłowości podjętego

przez Radę rozstrzygnięcia. Sąd Najwyższy stwierdza, że uzasadnienie zaskarżonej uchwały zostało sporządzone w sposób prawidłowy. Prezentuje ono kolejno postępowanie przed Krajową Radą Sądownictwa (s. 1-3), charakterystykę kandydatów (s. 3-10), porównanie kandydatów (s. 10-13) oraz wyniki głosowania (s. 13-14). W tej strukturze uzasadnienia szczególną rolę odgrywa określenie zalet i kompetencji S. R., w ramach którego Rada w sposób dość lakoniczny, ale jednocześnie przekonujący, wskazała na te osiągnięcia uczestniczki postępowania, które przeważały na jej korzyść. W tym kontekście, nie sposób zgodzić się z ww. zarzutem Skarżącej.

Ostatecznie nie sposób zgodzić się z zarzutami D. T., jakoby w niniejszej sprawie doszło do naruszenia art. 2, art. 32 oraz art. 60 Konstytucji RP. Całościowa analiza przeprowadzonej procedury każe uznać ją za odpowiadającą prawu i gwarantującą równy dostęp do służby publicznej.

W tych okolicznościach Sąd Najwyższy – na podstawie art. 398¹⁴ k.p.c. w zw. z art. 44 ust. 3 ustawy o KRS – oddalił odwołanie D. T..

Od pkt 1 wyroku zdanie odrębne złożyła Prezes Sądu Najwyższego Joanna Lemańska.

Paweł Czubik Joanna Lemańska Grzegorz Pastuszko
[SOP]

**Uzasadnienie zdania odrębnego Prezes SN Joanny Lemańskiej
do punktu 1 wyroku Sądu Najwyższego
z 11 lipca 2024 r., I NKRS 42/24**

Zgłaszam zdanie odrębne do punktu 1. wyroku Sądu Najwyższego z 11 lipca 2024 r., I NKRS 42/24.

W moim przekonaniu, w okolicznościach niniejszej sprawy nie było podstaw do uznania, że odwołanie C. S. (dalej: Skarżącego) było obarczone nieusuwalną wadą konstrukcyjną, wyrażającą się w braku prawidłowego sformułowania wniosku

odwołania. Z tych względów, w mojej ocenie, brak było podstaw do odrzucenia powyższego odwołania, a co za tym idzie powinno ono być zostać rozpoznane merytorycznie.

Opowiadam się przy tym za częściowo odmienną argumentacją prawną niż przedstawiona w uzasadnieniu wyroku z 11 lipca 2024 r., I NKRS 42/24, w odniesieniu do wykładni 398⁴ § 1 pkt 3 k.p.c. w zw. z art. 44 ust. 3 ustawy z dnia 12 maja 2011 r. o Krajowej Radzie Sądownictwa (tekst jedn. Dz.U. 2023, poz. 1615, dalej: u.KRS).

Nie ulega wątpliwości, że stosownie do art. 398⁴ § 1 pkt 1 i 3 k.p.c. w zw. z art. 44 ust. 3 u.KRS, skoro w postępowaniu z odwołań od uchwał KRS należy odpowiednio stosować przepisy o skardze kasacyjnej, to odwołanie powinno zawierać m.in. oznaczenie uchwały, od której jest wniesione, ze wskazaniem, czy jest ona zaskarżona w całości czy w części (pkt 1), oraz wniosek o uchylenie uchwały z oznaczeniem zakresu żądanego uchylenia (pkt 3). Elementy te mają dla odwołania - podobnie jak dla skargi kasacyjnej - charakter konstrukcyjny (por. postanowienie Sądu Najwyższego z 29 października 2021 r., V CSK 31/21).

Na gruncie procedury cywilnej w odniesieniu do skargi kasacyjnej przyjmuje się, że spełnienie wymagań przewidzianych w art. 398⁴ § 1 k.p.c., dotyczących elementów konstrukcyjnych skargi kasacyjnej jako pisma procesowego kwalifikowanego - obejmującego nadzwyczajny środek zaskarżenia (w tym prawidłowego sformułowania wniosku), wymaga szczególnych kwalifikacji zawodowych, co znalazło swój wyraz we wprowadzeniu przymusu adwokacko-radcowskiego (art. 87¹ § 1 k.p.c.).

Wymagania konstrukcyjne skargi kasacyjnej, zawarte w art. 398⁴ § 1 k.p.c. stanowią przy tym o samej istocie skargi, a braki w zakresie tych elementów konstrukcyjnych prowadzą do potraktowania jej jako dotkniętej tzw. wadą istotną. Niezachowanie tych warunków nie może być uzupełnione, a pisma nie można traktować jako skargi kasacyjnej. W konsekwencji skarga powinna być odrzucona jako niedopuszczalna bez wzywania do uzupełnienia jej braków (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z 9 marca 2022 r., II CSKP 439/22). Dotyczy to również wady w postaci niezamieszczenia w skardze kasacyjnej wniosku o uchylenie lub o uchylenie i zmianę zaskarżonego orzeczenia, a także zakresu żądanego uchylenia lub

uchylenia i zmiany, które to wady powinny skutkować odrzuceniem skargi kasacyjnej na podstawie art. 398⁶ § 2 k.p.c., z powodu niespełnienia wymagania przewidzianego w art. 398⁴ § 1 pkt 3 k.p.c. (por. postanowienia Sądu Najwyższego: z 23 sierpnia 2012 r., III CSK 161/12; z 15 czerwca 2016 r., II CZ 43/16).

W judykaturze Sądu Najwyższego przyjmuje się zarazem, że elementy wymienione w art. 398⁴ § 1 k.p.c. stanowią zręb omawianego środka zaskarżenia i dopiero ich prawidłowe skonstruowanie pozwala uznać dane pismo za odpowiednio skomponowaną skargę kasacyjną. Skarga ta wnoszona jest bowiem od orzeczenia cechującego się walorem prawomocności, wobec czego, niezależnie od ogólnych zasad skargowości i dyspozycyjności, skarżący powinien w pełni precyzyjny sposób określić granice możliwej ingerencji Sądu Najwyższego w orzeczenie, od którego wywiedziona jest skarga kasacyjna. Brak zharmonizowania zakresu zaskarżenia i wniosku skargi prowadzi do zaburzenia ustalenia granic kognicji sądu rozpoznającego skargę kasacyjną, skoro zakres, w którym - wobec zaskarżenia orzeczenia sądu drugiej instancji - możliwa staje się ingerencja Sądu Najwyższego, nie odpowiada ściśle wnioskowi skargi, zawierającym stanowisko strony co do oczekiwanej treści rozstrzygnięcia mającego zapaść w postępowaniu kasacyjnym (zob. postanowienia Sądu Najwyższego z 9 marca 2022 r., II CSKP 439/22, oraz z 19 czerwca 2024 r., I CSK 1866/23).

Należy jednak mieć na uwadze, że w judykaturze Sądu Najwyższego dopuszcza się możliwość odstąpienia przez sąd od literalnej wykładni przepisów dotyczących wymogów formalnych skargi kasacyjnej, uznając jednocześnie, że to, czy w konkretnym przypadku należy odstąpić od literalnej wykładni przepisów dotyczących wymogów formalnych skargi kasacyjnej każdorazowo powinno podlegać ocenie sądu, który rozpoznaje daną sprawę. W postanowieniu z 22 czerwca 2016 r., III CZ 22/16, Sąd Najwyższy trafnie stwierdził, że takie podejście do wymagań formalnych skargi kasacyjnej nie tylko nie jest sprzeczne z art. 398⁴ § 1 k.p.c., ale wskazuje, że sąd czuwa, aby prawo strony do rzetelnego procesu było respektowane, a nie, że dąży do pozbawienia strony możliwości rozpoznania skargi kasacyjnej merytorycznie.

Dodatkowo w orzecznictwie Sądu Najwyższego, słusznie w mojej ocenie, dopuszcza się również w przypadkach całkowicie jednoznacznych możliwość

domyślnego uzupełnienia wniosku o uchylenie zaskarżonego orzeczenia we wskazanym wcześniej zakresie zaskarżenia i nadanie jej dalszego biegu (zob. postanowienia Sądu Najwyższego z 17 maja 2016 r., I PZ 5/16, oraz z 24 czerwca 2024 r., I CSK 930/24).

Powyższe oznacza, że w orzecznictwie Sądu Najwyższego prezentowane są dwa podejścia - restrykcyjne i liberalne. Skoro więc możliwe i dopuszczalne są dwa podejścia, to sam już brak wprowadzenia przez ustawodawcę w sprawach z odwołań od uchwał KRS wydanych w postępowaniach nominacyjnych przymusu radcowsko-adwokackiego, powinien przemawiać za przyjęciem drugiego, liberalnego podejścia, skoro strona postępowania może samodzielnie złożyć odwołanie (tak, jak miało to miejsce w tej sprawie). Trudno zakładać, że każdy prawnik (nawet spełniający formalne wymagania dla objęcia stanowiska sędziego) spełnia równocześnie wymagania „szczególnych kwalifikacji zawodowych”, typowych dla wykonywania zawodu adwokata czy radcy prawnego, a które nabywane są w drodze kilkuletniej aplikacji i poświadczane odpowiednim egzaminem państwowym.

Przyjęcie liberalnego podejścia uzasadnia również specyfika postępowania przed Sądem Najwyższym w sprawach z odwołań od uchwał KRS wydanych w postępowaniach nominacyjnych. Należy bowiem mieć na uwadze, że w przypadku odwołania od tego rodzaju uchwały KRS, Sąd Najwyższy jest pierwszą i jedyną instancją sądową dokonującą kontroli zaskarżonej uchwały. Konsekwentnie, zbyt restrykcyjne podejście do wymogów konstrukcyjnych odwołania skutkować może pozbawieniem strony drogi sądowej, a w ten sposób naruszeniem jej konstytucyjnego prawa do sądu, wyrażonego w art. 45 ust. 1 Konstytucji RP. Prawo do sądu nie może być zaś rozumiane jedynie formalnie, jako dostępność drogi sądowej w ogóle, ale także materialnie, jako możliwość prawnie skutecznej ochrony praw na drodze sądowej. Ochronę taką gwarantuje natomiast tylko takie ukształtowanie warunków realizacji tego prawa, które nie prowadzi do - pozbawionego należytego uzasadnienia - ograniczenia możliwości merytorycznego zbadania przez sąd zarzutów formułowanych przez skarżącego. Ograniczenie takie stoi bowiem w opozycji do - wynikającej z unormowań konstytucyjnych - dyrektywy możliwie szerokiego ujęcia spraw objętych prawem do sądu.

W sprawie nie ulega wątpliwości, że odwołanie wniesione przez Skarżącego nie zawierało prawidłowo sformułowanego wniosku o uchylenie zaskarżonej uchwały w rozumieniu art. 398⁴ § 1 pkt 3 k.p.c. w zw. z art. 44 ust. 3 u.KRS. Skarżący poprzestał bowiem na stwierdzeniu, że: „wnosi o uchylenie zaskarżonej uchwały oraz przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Krajowej Radzie Sądownictwa”, nie precyzując w żaden sposób zakresu żądanego uchylenia tej uchwały.

Równocześnie z treści uzasadnienia odwołania i zawartej tam argumentacji przedstawionej przez Skarżącego można wywieść ponad wszelką wątpliwość, że Skarżący domagał się uchylenia zaskarżonej uchwały w tożsamym zakresie, w jakim ją zaskarżył, tj. w zakresie pkt 1 w całości oraz w pkt 2 w części, w której Krajowa Rada Sądownictwa postanowiła nie przedstawiać wniosku o powołanie Skarżącego do pełnienia urzędu na stanowisku sędziego sądu rejonowego w Sądzie Rejonowym w Stalowej Woli. Świadczy o tym chociażby fakt, że w treści uzasadnienia odwołania Skarżący wyraźnie odnosi swoje rozważania i analizę porównawczą kompetencji do osoby wskazanej w pkt 1 (a które to wskazanie stanowi równocześnie całość pkt 1 uchwały) oraz do siebie, z pominięciem pozostałych uczestników (co przemawia za tym, że w istocie kwestionuje negatywne rozstrzygnięcie zawarte w pkt 2 jedynie w odniesieniu do swojej sytuacji prawnej). Sąd Najwyższy mógł więc z łatwością ustalić intencję Skarżącego w odniesieniu do zakresu wniosku o uchylenie zaskarżonej uchwały i sprawę rozpoznać merytorycznie. W konsekwencji, w moim przekonaniu, w niniejszej sprawie w odniesieniu do odwołania Skarżącego nie mogło być mowy o braku zsynchronizowania zakresu zaskarżenia uchwały z wnioskiem odwołania i nie było podstaw do jego odrzucenia.

Z powyższych względów stoję na stanowisku, że mimo braku precyzyjnie sformułowanego wniosku w *petitum* odwołania przez Skarżącego, w niniejszej sprawie zachodziły podstawy do odstąpienia przez Sąd Najwyższy od literalnej wykładni przepisów art. 398⁴ § 1 pkt 3 k.p.c. w zw. z art. 44 ust. 3 u.KRS dotyczących wymogów konstrukcyjnych odwołania.

Z powyższych przyczyn zdecydowałam się na zgłoszenie zdania odrębnego.

Ł.n

[a.ł]